

MESTNA OBČINA MARIBOR
ŽUPAN

Ulica heroja Staneta 1, SI-2000 Maribor
T: +386.2.2201 000, E: mestna.obcina@maribor.si
S: <http://www.maribor.si>
Davčna številka: SI12709590, Matična številka: 5883369

Številka: 0110-2/2022-11

Datum: 31.05.2022

GMS – 687

MESTNI SVET
MESTNE OBČINE MARIBOR

**ZADEVA: PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA 34. REDNI SEJI MESTNEGA SVETA
MESTNE OBČINE MARIBOR**

- NASLOV GRADIVA: »Starosti prijazen Maribor«, Akcijski načrt za izboljšanje položaja starejših v Mestni občini Maribor 2022-2027
- GRADIVO PRIPRAVIL: URAD ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE, ZDRAVSTVENO, SOCIALNO VARSTVO IN RAZISKOVALNO DEJAVNOST
Sektor za zdravstveno in socialno varstvo
- GRADIVO PREDLAGA: Aleksander Saša Arsenovič, župan
- POROČEVALKI: Lilijana ZORKO, vodja Sektorja za zdravstveno in socialno varstvo in Metka ROKSANDIČ, predsednica Sveta za starejše MOM
- PREDLOG SKLEPA: Mestni svet se je seznanil z Akcijskim načrtom za izboljšanje položaja starejših v Mestni občini Maribor 2022-2027 in ga potrdi.

Aleksander Saša Arsenovič
Župan

MESTNA OBČINA MARIBOR
MESTNA UPRAVA
URAD ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE,
ZDRAVSTVENO, SOCIALNO VARSTVO IN
RAZISKOVALNO DEJAVNOST
Sektor za zdravstveno in socialno varstvo

Številka: 0110-2/2022-11

Datum: 31.05.2022

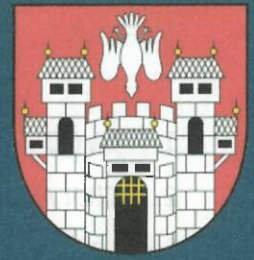

PODPISNI LIST
PREDLOGA ZA OBRAVNAVO NA 34. REDNI SEJI MESTNEGA SVETA
MESTNE OBČINE MARIBOR

Naslov gradiva:	»Starosti prijazen Maribor«, Akcijski načrt za izboljšanje položaja starejših v Mestni občini Maribor 2022-2027
Priloge gradiva (navedba morebitnih prilog):	1.

Pregledali in parafirali:

Podpisniki	Ime in priimek podpisnika	Pristojen organ	Datum	Podpis tistega, ki podpiše oz. parafira
Gradivo pripravil-i:	ANA MANDL, Strokovni sodelavec VI Mojca KRENČNIK, Koordinator V	UVIZSVRD	31.5.2022	Ana Mandl KA
Gradivo pregledal-a vodja organa in morebitni vodja NOE:	Brigita GAJZER PLIBERŠEK, Vodja urada	UVIZSVRD	1.6.2022	Brigita Gajzer
	P. T. Lilijana ZORKO, vodja Sektorja za zdravstveno in socialno varstvo	UVIZSVRD	1.6.2022	Lilijana Zorko
Dodatni pregled na predlog pripravljavca	Metka Roksandić, predsednica Sveta za starejše MOM	Svet za starejše MOM	31.5.2022	Metka Roksandić
Dokument parafiral podžupan: (obkrožite tistega, ki je odgovoren za vaše področje)	Dr. Samo Peter Medved	Kabinet župana	01.06.2022	Samo Peter Medved
	Gregor Reichenberg Alenka Iskra			
Gradivo prejela služba MS v fizični in elektronski obliki	Rosana Klančnik	Služba za delovanje mestnega sveta	1.6.2022	Rosana Klančnik
Gradivo pregledal v.d. direktor MU	Srečko Đurov	Kabinet župana	2.6.2022	Srečko Đurov

»STAROSTI PRIJAZEN MARIBOR«
Akcijski načrt za izboljšanje
položaja starejših v Mestni občini
Maribor 2022-2027

Vsebina

1. UVOD	3
2. CILJI AKCIJSKEGA NAČRTA IN UKREPI ZA NJIHOVO URESNIČEVANJE	4
2.1 ZUNANJE POVRŠINE IN OBJEKTI	4
2.2 PREVOZ	6
2.3 BIVANJE	8
2.4 DRUŽABNO ŽIVLJENJE	10
2.5 SPOŠTOVANJE IN VKLJUČEVANJE V DRUŽBO TER POLITIČNO IN CIVILNO UDEJSTVOVANJE	12
2.6 DRUŽBENO ANGAŽIRANJE IN ZAPOSILITEV	14
2.7 KOMUNIKACIJA IN OBVEŠČANJE	15
2.8 STORITVE SKUPNOSTI IN ZDRAVSTVENIH SLUŽB.....	17
3. SPREMLJANJE IZVAJANJA AKCIJSKEGA NAČRTA IN POROČANJE O IZVEDENIH UKREPIH .	19

KRATICE

MOM - Mestna občina Maribor

ZVCP - Zakon o varnosti cestnega prometa

MDDSZ - Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

CSD - Center za socialno delo

KS - Krajevna skupnost

MČ - Mestna četrt

ŠZM - Športna zveza Maribor

SNG - Slovensko narodno gledališče

UGM - Umetnostna galerija Maribor

DSO - Dom starejših občanov

ZPIZ - Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

ZRSZ - Zavod republike Slovenije za zaposlovanje

URI - Univerzitetni rehabilitacijski inštitut

DU - Društvo upokojencev

UKC - Univerzitetni klinični center

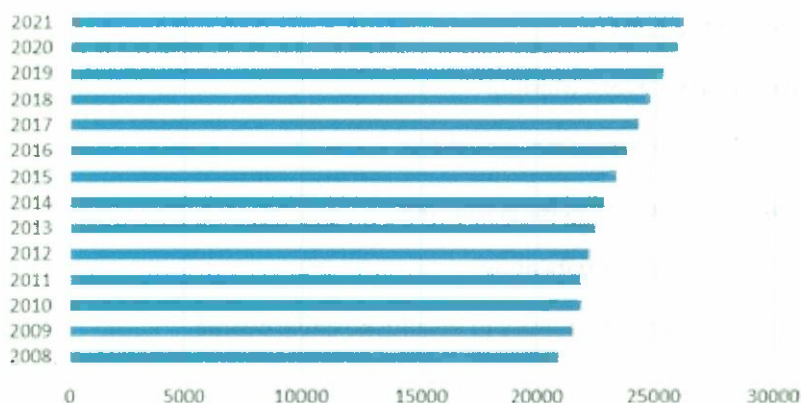
RK - Rdeči križ

1. UVOD

Za Slovenijo velja, da se prebivalstvo hitro stara, povečuje se delež prebivalstva, starejšega od 65 let, in zmanjšuje se delež prebivalstva v aktivni dobi. V Mestni občini Maribor se je število prebivalcev nad 65 let iz 20. 963 v letu 2008 v letu 2021 povečalo na 26.205. To znaša okoli 23% vseh prebivalcev, v letu 2008 je bil ta delež le 18,9%.

Število prebivalcev nad 65 let v MOM (2008-2021):

Leto	Št. prebivalce v
2008	20963
2009	21586
2010	21895
2011	21912
2012	22240
2013	22483
2014	22892
2015	23393
2016	23870
2017	24375
2018	24838
2019	25383
2020	25962
2021	26205

Med odzivi na spremenjeno starostno strukturo prebivalstva je pomembno oblikovanje gospodarskega in družbenega okolja, ki upošteva potrebe vseh generacij ter starejšim omogoča samostojno in aktivno življenje. Poleg prilagoditev v gospodarstvu so ključne prilagoditve bivalnih razmer in prometne infrastrukture, ki čedalje bolj vključujejo napredne tehnološke rešitve. Pomemben del pogojev za kakovostno staranje v domačem okolju je tudi učinkovit sistem dolgotrajne oskrbe, ki vključuje tudi neformalne oskrbovalce.

Kot vidimo, starejši v Mestni občini Maribor (v nadaljnjem besedilu: MOM) predstavljajo pomemben delež občank in občanov. Glede na posledice demografskih sprememb, ki bodo v prihodnosti še bolj spremenile razmerja v strukturi prebivalstva na lokalni, regionalni in globalni ravni, je potrebna čim bolj celovita obravnava in konkretno ukrepanje na vseh nivojih družbenega dogajanja. Da bomo to dosegli, je potrebno sistemsko in redno izvajati vse ukrepe in programe, ki bodo to omogočili. V Mestni občini Maribor je bil v letu 2020 ustanovljen Svet za starejše, ki je posvetovalno telo župana. Naloge Sveta so spremljanje razmer s področja življenja starejših v MOM, informiranje, obveščanje in opozarjanje na odprta vprašanja s področja življenja starejših, soustvarjanje strategij, politik in aktivnosti občine s področja, ki zadevajo življenje starejših. V MOM smo cilje in ukrepe razdelili na 8 področij, to so urejene zunanje površine in objekti; prevoz; bivanje; družabno življenje; spoštovanje in vključevanje v družbo; komunikacija in obveščanje in storitve skupnosti in zdravstvenih služb.

2. CILJI AKCIJSKEGA NAČRTA IN UKREPI ZA NJIHOVO URESNIČEVANJE

Področja in ukrepi za izboljšanje možnosti, bivanja in vključevanja starejših

2.1 ZUNANJE POVRŠINE IN OBJEKTI

Mobilnost predstavlja izredno pomemben vidik aktivnega in uravnovešenega staranja. Starejšim omogoča vzdrževanje svojih vsakodnevnih praks, preko katerih se vključujejo v družbo. Starejši lahko v prometni ureditvi zasedajo različne vloge, lahko so pešci, vozniki ali pa uporabniki javno prometnih storitev. Smiselno je razlikovati med potrebami avtonomnih starejših in starejših s fizičnimi ali senzoričnimi ovirami. Udejstvovanje v družbenih aktivnostih predpostavlja določeno stopnjo mobilnosti, ki je v primeru starejšega prebivalstva pogosto močno zmanjšana, saj je pogojena z dostopnostjo in pripravljenostjo biti mobilni.

Za starejše je dostopnost javnih površin, stavb in storitev izrednega pomena in je osnovni pogoj za vključevanje v družbeno življenje in samostojno življenje nasploh.

Javne površine v Mestni občini Maribor se v zadnjih letih dobro urejajo in obnavljajo, manjka pa več urejenih površin, namenjenih prvenstveno starejšim, na primer športne površine, urbana oprema sprehajalne poti in podobno. V večini stanovanjskih blokov pa je velik problem, da ni vgrajenih dvigal, mnogi starejši pa stanujejo v višjih nadstropjih. Zato smo si v MOM zadali naslednje cilje:

- Urejene prometne površine
 - Urejene ostale javne površine
 - Zagotavljanje urbane opreme
 - Zadostno število parkirnih mest, povečanje con s časovno omejenim brezplačnim parkiranjem in povečanje PM za invalide
 - Urejenost športnih površin, namenjenih starejšim
 - Kontrastna označitev stopnišč, stojal za kolesa in drugih statičnih ovir ter skrb za minimalizacijo ovir ob stavbah
 - Zagotovitev dostopnosti do objektov, označitev z info tablami, prilagojen vstop in notranjost objektov, vključno s sanitarijami in vgrajenimi dvigali
 - Povečanje števila javnih WC, prilagojenih invalidom in dostopnost do njih
1. UKREP: Vzdrževanje urejenosti zunanjih površin in stavb MOM v javni rabi
Nosilec: MOM; Snaga d.o.o.
Rok za izvedbo: redna naloga
 2. UKREP: Ohranjanje urejenosti in čistosti zelenih površin, parkov, pešpoti
Nosilec: MOM; Snaga d.o.o.
Rok za izvedbo: redna naloga
 3. UKREP: Zagotavljanje očiščenih pločnikov
Nosilec: MOM; Nigrad d.o.o.
Rok za izvedbo: redna naloga

4. UKREP: Skrb za dostopnost pločnikov ter skrb za nadzor nad upoštevanjem cestno prometne ureditve
Nosilec: MOM; Nigrad d.o.o.; Medobčinsko redarstvo MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
5. UKREP: Skrb za primerno široke in vzdrževane pločnike s spuščeni robniki, pločniki brez globokih uvoznih jam za stanovalce
Nosilec: MOM; Nigrad d.o.o.
Rok za izvedbo: redna naloga
6. UKREP: Skrb za zadostno število in dostopnost parkirnih mest (garažne hiše, časovno omejeno parkiranje) in skrb za nadzor nad spoštovanjem cestno prometne ureditve ter nad upravičenostjo uporabe parkirnih mest
Nosilec: MOM; Nigrad d.o.o.; Medobčinsko redarstvo MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
7. UKREP: Ohranjanje urejenosti obstoječih zunanjih športnih površin, namenjenih tudi starejšim (zunanji fitnesi, trim steze)
Nosilec: MOM; Šport Maribor d.o.o.
Rok za izvedbo: redna naloga
8. UKREP: Zagotavljanje dostopnosti v javnih stavbah in ustanovah
Nosilec: javne ustanove; MOM oz. ustanovitelji
Rok za izvedbo: redna naloga
9. UKREP: Kontrastno označevanje stopnic, steklenih vrat, stojal za kolesa in drugih ovir ter redno obnavljanje zbledelih in poškodovanih označb na javnih površinah
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
10. UKREP: Skrb za dostopnost volišč in zagotovitev volišča za glasovanje z volilno napravo
Nosilec: Služba za delovanje Mestnega sveta oz. UE Maribor
Rok za izvedbo: redna naloga
11. UKREP: Prizadevanje za sofinanciranje za vgradnje dvigala v starejših večstanovanjskih stavbah
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
12. UKREP: Upočasnitev prometa v mestnem središču in v bližini trgovskih centrov
Nosilec: MOM; Medobčinsko redarstvo MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
13. UKREP: Skrb za varnost starejših pred kriminalnimi dejanji
Nosilec: MOM; Varnostni sosvet; Policija
Rok za izvedbo: redna naloga

14. UKREP: Vgradnja dvigala v Narodnem domu Maribor
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: 2022
15. UKREP: Zagotavljanje zadostnega števila lokacijsko enakomerno razporejenih klopi in pitnikov na ustreznih senčnih lokacijah, vzdrževanje obstoječih in zagotovitev novih klopi po potrebi
Nosilec: MOM, Javno podjetje Snaga, d.o.o.
Rok za izvedbo: 2022, nato redna naloga
16. UKREP: Vzdrževanje obstoječih in izgradnja novih javnih sanitarij z ločenimi sanitarijami za invalide
Nosilec: MOM; Javno podjetje Snaga, d.o.o.
Rok za izvedbo: redna naloga, rok za izvedbo projekta novih sanitarij: 2023
17. UKREP: Ureditev in vzdrževanje obstoječih pešpoti in ureditev dostopnega fitnesa na prostem
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: 2023, nato redna naloga

2.2 PREVOZ

Pogostost, varnost in dostopnost prevozov in s tem mobilnost postaja za starejše vedno pomembnejša. Zakon o varnosti cestnega prometa o starejših kot udeležencih v cestnem prometu govori zgolj v drugem členu o načelih cestnega prometa. »Kadar so udeleženci cestnega prometa otroci, starejši ljudje, slepi, invalidi in druge osebe, ki niso v celoti sposobne za samostojno udeležbo v cestnem prometu, so drugi udeleženci dolžni nanje posebno paziti in jim, če zakon tako določa, tudi pomagati.« (ZVCP-1, 2. čl.). Starejši so obravnavani kot udeleženci, na katere je potrebno paziti, saj se lahko zgodi, da niso v celoti sposobni avtonomne in aktivne udeležbe v cestnem prometu. Osrednja tema velike večine medijskih vsebin je prometna varnost. Ta je pomembna tako za starejše voznike kot pešce ali kolesarje. Promet namreč postaja vedno hitrejši in stremimo k večji pretočnosti. To pa prinaša pogoste spremembe v prometni režim. Na tem področju smo si zadali cilje:

- Vzdrževanje in preglednost cest
- Zagotavljanje pretočnosti prometa
- Akcije za večjo varnost v prometu
- Dostopnost, vzdrževanje in osvetlitev postajališč
- Informacije o vozniških redih in linijah AP v dovolj velikem fontu, prilagojeno tudi za osebe s posebnimi potrebami
- Urejenost in vzdrževanje prometne signalizacije
- Ureditev prednostnih PM in izstopališč za osebe s posebnimi potrebami
- Nadzor nad pravilno uporabo invalidskih PM
- Izobraževanje voznikov in letni osvežitveni tečaji
- Brezplačni javni avtobusni prevoz
- Ureditev brezplačnega prevoza na klic (Prostofer) za osebe, ki to nujno potrebujejo

1. UKREP: Redno vzdrževanje prometnih površin in zagotavljanje preglednosti cest, zvočni semaforji za slepe
Nosilec: MOM; Nigrad d.o.o.
Rok za izvedbo: redna naloga
2. UKREP: Akcije za večjo varnost v prometu (predavanja in izobraževanja o varnosti, izobraževanje voznikov o potrebah starejših in invalidov, akcije na nacionalni ravni, npr. Bodi preViden in podobno
Nosilec: Varnostni sosvet; MOM; Policija; nevladne organizacije
Rok za izvedbo: redna naloga
3. UKREP: Ureditev in vzdrževanje kolesarskih stez (npr. Dravska kolesarska pot)
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
4. UKREP: Zagotavljanje pretočnosti prometa: prilagoditev zelenega signala na semaforiziranih križiščih, semaforji na senzor in umeščanje rondojev, kjer je to smiselno,
Nosilec: MOM; Nigrad d.o.o.
Rok za izvedbo: redna naloga
5. UKREP: Urediti dostopna in pokrita postajališča, njihovo osvetlitev in vzdrževanje
Nosilec: MOM; Marprom
Rok za izvedbo: 2023, nato redna naloga
6. UKREP: Prilagoditev intervalov semaforjev na prehodih za pešce, še posebej v bližini objektov, ki jih v veliki meri uporabljajo starejši (npr. zdravstvene ustanove)
Nosilec: MOM; Nigrad d.o.o.
Rok za izvedbo: redna naloga
7. UKREP: Zagotovitev vseh mestnih avtobusov kot nizkopodnih in s klimo
Nosilec: MOM; Marprom
Rok za izvedbo: redna naloga
8. UKREP: Ureditev in vzdrževanje prometne signalizacije
Nosilec: MOM; Nigrad d.o.o.
Rok za izvedbo: redna naloga
9. UKREP: Nadzor nad parkiranjem na invalidskih parkirnih mestih
Nosilec: Medobčinsko redarstvo MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
10. UKREP: Organizacija izobraževanja voznikov o potrebah starejših in osvežitveni tečaji za voznike avtobusov, taksijev, prostoferjev
Nosilec: nevladne organizacije; Svet za starejše; MOM; Marprom in drugi
Rok za izvedbo: redna naloga

11. UKREP: Brezplačni avtobusni prevoz za starejše in invalide
Nosilec: MOM; Marprom
Rok za izvedbo: redna naloga
12. UKREP: Vzdrževanje dobrih povezav med različnimi lokacijami
Nosilec: MOM; Marprom
Rok za izvedbo: redna naloga
13. UKREP: Prevoz z brezplačnim vozilom na električni pogon, ki vozi tudi do UKC MB in do Fontane ter Mestnega parka (Shuttle)
Nosilec: MOM; Marprom
Rok za izvedbo: 2022, nato redna naloga
14. UKREP: Ureditev brezplačnega prevoza na klic (Prostofer) za osebe, ki to potrebujejo
Nosilec: Zavod Zlata mreža; MOM
Rok za izvedbo: 2022, nato redna naloga
15. UKREP: Zagon projekta izposoje koles MBAJK
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: 2022
16. UKREP: Urediti dostopna in pokrita postajališča, njihovo osvetlitev in vzdrževanje
Nosilec: MOM; Marprom
Rok za izvedbo: 2023, nato redna naloga
17. UKREP: Namestitev vozniških redov avtobusov v dovolj velikem fontu, da jih razberejo tudi slabovidni
Nosilec: MOM; Marprom
Rok za izvedbo: 2023
18. UKREP: Ureditev prednostnih parkirnih mest in izstopališč za osebe s posebnimi potrebami
Nosilec: MOM; Nigrad d.o.o.
Rok za izvedbo: 2023

2.3 BIVANJE

Veliko starejših ljudi živi v starih in zanje prevelikih stanovanjih. Zaradi večinoma nizkih pokojnin težko plačujejo tekoče stroške, še težje večja vzdrževalna dela, praktično nemogoče pa jih je adaptirati za potrebe, povezane z zmanjšanimi gibalnimi sposobnostmi in invalidnostmi. Kot posebej problematično izpostavljamo pomanjkanje servisnih storitev, ki bi bile cenovno dostopne in prilagojene potrebam, željam in pričakovanjem starejših in invalidnih oseb. Čutiti je tudi pomanjkanje specializiranih trgovin v središču mesta. Na MOM smo si na tem področju zadali cilje:

- Zagotavljanje neprofitnih stanovanj za starejše z nizkimi dohodki in zagotavljanje prilagojenih stanovanj za invalide

- Pomoč pri zamenjavi stanovanja oz. zagotavljanje možnosti zamenjave stanovanj za primernejše ali dostopno (npr. za stanovanje v mansardi brez dvigala zagotoviti menjavo za stanovanje v stavbi z dvigalom ali vsaj v pritličju, če ni dvigala)
- Subvencioniranje stroškov najemnine po zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev
- Podpora pobudi MDDSZ za sofinanciranje vgradnje dvigala v večstanovanjske stavbe brez dvigala
- Pomoč socialno šibkejšim občankam in občanom

1. UKREP: Dodeljevanje oskrbovanih stanovanj v najem
Nosilec: JMSS Maribor
Rok za izvedbo: redna naloga

2. UKREP: Pomoč pri zamenjavi stanovanja oz. zagotavljanje možnosti zamenjave stanovanja za primernejše, npr. z dvigalom ali v pritličju stavbe ter z možnostjo ustanovitve javne najemne službe
Nosilec: JMSS
Rok za izvedbo: Po sprejetju ustrezne zakonodaje na državni ali občinski ravni glede virov financiranja

3. UKREP: Podpora izobraževanju o prilagoditvi stanovanja za varno samostojno bivanje v starosti (zmanjšanje tveganja za padeč ipd.)
Nosilec: Svet za starejše; nevladne organizacije; MOM
Rok za izvedbo: redna naloga

4. UKREP: Možnost pridobitve soglasja za oddajo dela stanovanja v najem – starejšim najemnikom stanovanj v lasti MOM, lahko JMSS izda soglasje za oddajo ali podnajem dela stanovanja osebi, ki jim pomaga ali iz namen, da si izboljša finančno situacijo za plačevanje najemnine
Nosilec: JMSS
Rok za izvedbo: redna naloga

5. UKREP: Sofinanciranje stroškov najemnine po Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev
Nosilec: CSD; MOM
Rok za izvedbo: redna naloga

6. UKREP: Vzpodbuditi subvencioniran storitveni servis za vzdrževanje doma in podporo življenju doma
Nosilec: MOM; storitve osebne asistence; Svet za starejše; drugi izvajalci
Rok za izvedbo: redna naloga

7. UKREP: Dajati pobude in sprejemati rešitve za uveljavitev sofinanciranja vgradnje dvigala v starejše večstanovanjske stavbe
Nosilec: Svet za starejše; nevladne organizacije
Rok za izvedbo: redna naloga

8. UKREP: Vzdrževanje in izgradnja neprofitnih stanovanj za starejše in zagotavljanje prilagojenih stanovanj

Nosilec: JMSS

Rok za izvedbo: 2023, redna naloga

2.4 DRUŽABNO ŽIVLJENJE

V Mariboru ni zaznati nenehnega prizadevanja za vključevanje starejših v družabno življenje in s tem preprečevanje osamljenosti in izolacije. Vključevanje je odvisno predvsem od posameznikova iznajdljivosti, interesa, zdravstvenega stanja in žal, materialnega stanja. Velika škoda in izgubljena priložnost je dejstvo, da mnogo aktivnosti poteka v »anonimnosti«
sekcij društev upokojencev, športnih in kulturnih društev ter drugih organizacij civilne družbe na področjih zdravstva, sociale in izobraževanja. Prireditveni prostori glede urejenosti in dostopnosti niso prilagojeni, pa tudi ne prijazni za starejše ljudi. Še posebej želimo izpostaviti, da v mestu ni več kinodvorane, ki bi jo radi obiskovali, obstoječi objekti so brezdušni, projekcije mnogo preglasne tudi za naglušne. Zato so si zadali cilje:

- Spodbuditi razvoj in zagotoviti kontinuirano izvajanje programov na področju športa in rekreacije, kulture, izobraževanja in aktivno vključevanje v družbeno življenje
- Delovanje dnevnih centrov aktivnosti v vsaki KS in MČ
- Delovanje večgeneracijskih centrov
- Zagotavljanje prostorov za prireditve in dejavnosti na dostopnih in privlačnih lokacijah
- Prirejanje prireditev ob urah, primernih za starejše
- Zagotavljanje ponudbe dejavnosti, privlačne tudi za starejše skupine prebivalstva
- Nenehno prizadevanje za vključitev starejših, ki so v nevarnosti družbene osame

1. UKREP: Ohranjanje sofinanciranja programov za starejše v Letnem programu športa

Nosilec: MOM

Rok za izvedbo: redna naloga

2. UKREP: Nadaljnje podpiranje ostalih športnih programov, namenjenih vsem generacijam (Športni vikend Maribora, Športna pomlad ...)

Nosilec: MOM, ŠZM, izvajalci športnih programov

Rok za izvedbo: redna naloga

3. UKREP: Skrb za pestro kulturno ponudbo s programi za starejše in medgeneracijsko sodelovanje z javnimi zavodi MOM, tudi z nižjimi cenami za starejše in invalide

Nosilec: SNG Maribor, UGM in druge galerije, Mariborska knjižnica, muzeji v Mariboru

Rok za izvedbo: redna naloga

4. UKREP: Približanje izposoje knjig starejšim (Bibliobus, izposoja na dom ali v ustanovo ...)
Nosilec: Mariborska knjižnica
Rok za izvedbo: redna naloga
5. UKREP: Izvajanje drugih knjižničnih storitev (nudenje brezplačnih prostorov in organiziranje bralnih uric, knjižničnih razstav, predavanj ...)
Nosilec: Mariborska knjižnica
Rok za izvedbo: redna naloga
6. UKREP: Vzpostavitev dnevnih centrov za starejše v vsaki KS in MČ in sofinanciranje njihovih programov
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
7. UKREP: Zagotavljanje primernih prostorov za prireditve in dejavnosti za starejše in invalide
Nosilec: MOM; javni zavodi in podjetja
Rok za izvedbo: redna naloga
8. UKREP: Omogočanje brezplačne ali subvencionirane uporabe prostorov v lasti MOM za izvajanje prostočasnih aktivnosti in prirejanje družabnih prireditev
Nosilec: MOM, javne ustanove
Rok za izvedbo: redna naloga
9. UKREP: Dodatna usposabljanja zaposlenih o potrebah in željah starejših
Nosilec: MOM; Svet za starejše; Društva upokojencev, nevladne organizacije
Rok za izvedbo: redna naloga
10. UKREP: Podpora pri organizaciji prireditev za starejše in invalide ob primernih urah
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
11. UKREP: Vsebinska in finančna podpora programom za vključevanje starejših in invalidov, ki so v nevarnosti družbene osame s podporo programom, ki jih izvajajo društva upokojencev in humanitarna, invalidska društva ter ostale organizacije, ki vključujejo starejše in invalide
Nosilec: MOM; Svet za starejše; Društva upokojencev; nevladne organizacije
Rok za izvedbo: redna naloga
12. UKREP: Družabništvo starejšim, ki iz različnih razlogov ne morejo zapustiti svojega doma
Nosilec: Center za pomoč na domu Maribor; mariborska društva upokojencev; invalidska in humanitarna društva
Rok za izvedbo: redna naloga

13. UKREP: Sofinanciranje in podpora Večgeneracijskemu centru Maribor
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: 2022, nato redna naloga
14. UKREP: Ureditvev plavalnega prostora, rekreacijskega centra za starejše
Nosilec: MOM; Šport Maribor d.o.o.
Rok za izvedbo: 2024
15. UKREP: Izgradnja dostopne knjižnice Center Rotovž
Nosilec: Mariborska knjižnica; MOM
Rok za izvedbo: 2024

2.5 SPOŠTOVANJE IN VKLJUČEVANJE V DRUŽBO TER POLITIČNO IN CIVILNO UDEJSTVOVANJE

Ustvarjanje razmer za razvoj dialoga ter političnega in civilnega udejstvovanja prebivalstva na vseh ravneh političnega odločanja in starejšim osebam omogočiti dostop do svojih predstavnikov, ki zastopajo in ščitijo njihove interese.

Da bodo starejši v Sloveniji lahko izrazili ves svoj potencial, moramo v družbi najprej spremeniti odnos do staranja in upoštevati družbeni, kulturni, gospodarski in politični prispevek starejših. Obenem omogočiti v občini razvoj dialoga za udeležbo starejših oz. njihovih predstavnikov pri oblikovanju občinskih politik, ki zadevajo starejše in njihovo življenje.

Ponudniki storitev, zlasti komercialni, sicer redko in sistematično ponujajo svoje storitve, vendar je to (zlasti v obliki telefonskih anket in ponudb) zaradi vsiljivosti prej nadležno kot dobrodošlo. Kot posebej problematično želimo izpostaviti negativno podobo, ki jo v starejših ljudeh ustvarjajo mediji kot ključni oblikovalci javnega mnenja in pa mnenje, da so »nove postelje« v domovih za starejše največji dosežek na področju razumevanja potreb starejših ljudi. Zato smo si zadali cilje:

- Zagotavljanje aktivnega sodelovanja starejših pri pripravi in izvajanju vseh politik v občini, ki zadevajo ali so povezane s starejšimi
- Storitveni servis upokojencev »Modri servis« - nadgradnja storitev »starejši za starejše«
- Spodbujanje vseživljenjskega učenja z vključevanjem v izobraževalne programe za starejše
- Spodbujanje aktivnosti starejših v javnih nastopih, na prireditvah in drugih oblikah javnega prikaza znanja in veščin
- Priznavanje prispevka starejših v preteklosti in sedanjosti
- Osveščanje otrok v šolah o staranju in spoštovanju starejših

1. UKREP: Mobiliziranje vseh razpoložljivih resursov (materialnih, kadrovskih, intelektualnih, političnih) za zagotovitev pogojev za dostojno in varno življenje v domačem okolju
Nosilec: MOM; javne ustanove; nevladne organizacije in drugi izvajalci storitev
Rok za izvedbo: redna naloga
2. UKREP: Sofinanciranje programov društev upokojencev v MOM
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
3. UKREP: Spodbujanje vseživljenjskega učenja z organizacijo in promocijo brezplačnih izobraževalnih tečajev ali subvencioniranih tečajev in delavnic
Nosilec: MOM; Svet za starejše; Društvo Univerza za 3. življenjsko obdobje; Andragoški zavod in druge fizične ali pravne osebe, ki izvajajo usposabljanja
Rok za izvedbo: redna naloga
4. UKREP: Spodbujanje starejših za nastope z organiziranjem npr. kulturnih ali drugih dogodkov za javnost
Nosilec: MOM; Svet za starejše; Društva upokojencev
Rok za izvedbo: redna naloga
5. UKREP: Priznavanje prispevka starejših v preteklosti in sedanjosti z javnimi zahvalami, simboličnimi priznanji in z obeleževanjem pomembnih obletnic oz. spominskih dnevoev ter s postavitvijo obeležij
Nosilec: MOM; Svet za starejše; mediji
Rok za izvedbo: redna naloga
6. UKREP: Vključevanje starejših v opravila v društvih in ustanovah po upokojitvi ter vključevanje v aktivnosti MOM (mentorstvo)
Nosilec: Svet za starejše; društva upokojencev, javne ustanove; MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
7. UKREP: Akcije ozaveščanja otrok in mladine o staranju in spoštovanju starejših
Nosilec: MOM; Svet za starejše; društva upokojencev
Rok za izvedbo: redna naloga
8. UKREP: Brezplačna pravna pomoč
Nosilec: Zavod PIP; MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
9. UKREP: Vključevanje in animiranje starejših, ki prebivajo v domovih za starejše, v redne dogodke za stanovalce, ki jih prirejajo DSO (kvizi, kulturni nastopi, bralni večeri, plesni večeri ...)
Nosilec: DSO-ji; prostovoljci; zunanji izvajalci
Rok za izvedbo: redna naloga

10. UKREP: Zagotavljanje delovanja Sveta za starejše Mestne občine Maribor
Nosilec: MOM;
Rok za izvedbo: redna naloga
11. UKREP: Storitveni servis »Modri servis« za pomoč pri drobnih hišnih opravilih
Nosilec: Svet za starejše; prostovoljci Info-fona 65+; društva upokojencev in prostovoljci v okviru programa »Starejši za starejše«; mojstri po posameznih področjih (vodovod, elektrika...)
Rok za izvedbo: 2022, nato redna naloga
12. UKREP: Spodbujanje starejših k prenosu znanj na različnih področjih (npr. vzpostavitev stalnih točk za prenos znanj)
Nosilec: nevladne organizacije; MOM
Rok za izvedbo: 2023, nato redna naloga
13. UKREP: Spodbujanje in promocija medsosedske pomoči (promocija različnih možnih storitev in pilotno testiranje različnih rešitev po posameznih soseskah)
Nosilec: MOM; društva upokojencev
Rok za izvedbo: 2024

2.6 DRUŽBENO ANGAŽIRANJE IN ZAPOSILITEV

Stopnja tveganja revščine starejših od 65 let je v Sloveniji relativno visoka, na kar pomembno vplivajo relativno nizke pokojnine, ki so glavni vir dohodkov starejših, pri čemer so tveganju revščine še posebej izpostavljene starejše ženske. Veliko starejših se po upokojitvi občasno vključi v delovni proces zaradi dodatnega zaslužka ali zaradi potrebe, da so aktivni in koristni. Mnogi se vključijo tudi v prostovoljsko delo, kar jih izpolnjuje. Zato so naši cilji:

- Omogočiti delovanje starejšim na prostovoljstvu in jih po potrebi izobraziti za delo in dati primerno priznanje
- Upoštevanje znanja in kvalitete starejših zaposlenih
- Zagotavljanje prilagojenih delovnih mest invalidom
- Prepoznavanje diskriminacijo do starejših zaradi starosti in osveščanje

1. UKREP: Omogočiti delovanje prostovoljstva, nuditi seminarje ali tečaje in izkazati primerno priznanje
Nosilec: MOM; Svet za starejše; Društvo Univerza za 3. življenjsko obdobje; nevladne organizacije
Rok za izvedbo: redna naloga
2. UKREP: Osveščanje in usposabljanje za preprečevanje diskriminacije starejših
Nosilec: MOM; Zavod PIP; Svet za starejše; Zavod RS za zaposlovanje, nevladne organizacije
Rok za izvedbo: redna naloga

3. UKREP: Zagotavljanje prilagojenih delovnih mest za starejše in invalide
Nosilec: delodajalci; ZPIZ; ZRSZ; URI SOČA, OZARA d.o.o. in drugi izvajalci zaposlitvene rehabilitacije
Rok za izvedbo: redna naloga
4. UKREP: Spodbujanje socialnih podjetij, ki zaposlujejo starejše
Nosilec: Svet za starejše; MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
5. UKREP: Vključevanje v programe medgeneracijskega sodelovanja
Nosilec: Svet za starejše; izvajalci programov medgeneracijskega sodelovanja
Rok za izvedbo: redna naloga

2.7 KOMUNIKACIJA IN OBVEŠČANJE

Obveščенost in primeren odnos v komunikaciji je za starejše zelo pomemben. Informacije je treba podajati spoštljivo in prijazno. Pomembne informacije so odpiralni časi javnih ustanov in lokalov, dnevih in lokacijah prirediteljev, o lokacijah in uradnih urah društev upokojencev, športnih klubov in podobno. Posebno pomembno je tudi obveščanje o pravicah, o možnostih pomoči, dostopa do informacij, do oskrbe ali nege, če jo potrebujejo.

- Organiziranje okroglih miz, festivalov, predavanj na temo medgeneracijskega sodelovanja, sožitja med generacijami, pravic starejših, pravic invalidov, zakonodaja, dolgotrajni oskrbi itd.
- Izdelava Kažipota za starejše
- Delovanje Info-fona 65+ in Svetovalnice za starejše
- Obveščanje starejših o kulturnih in športnih dogodkih, spremljanje starejših na dogodke
- Zagotavljanje širokega javnega dostopa do računalnikov in medmrežja, brezplačno ali za nizko ceno – v javnih prostorih (državni uradi, občinski centri, knjižnice ...)
- Nova spletna stran MOM
- Informacijska pisarna

1. UKREP: Skrb za stalen pretok informacij in vsebin o skrbi za starejše, o možnostih vključevanja starejših v lokalne dogodke in možnostih o dostopnosti informacij z objavljanjem na občinski spletni strani in na strani drugih nevladnih organizacij (DU ...)
Nosilec: MOM; Svet za starejše; druge nevladne organizacije
Rok za izvedbo: redna naloga
2. UKREP: Organiziranje okroglih miz, festivalov, predavanj, posvetov na teme, ki zadevajo starejše
Nosilec: MOM; Svet za starejše; nevladne organizacije
Rok za izvedbo: redna naloga

3. UKREP: Obveščanje starejših o kulturnih in športnih dogodkih, obeležitev mednarodnega dneva starejših
Nosilec: MOM; Svet za starejše;
Rok za izvedbo: redna naloga
4. UKREP: Zagotavljanje e-točk po MČ in KS
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
5. UKREP: Osveščanje zaposlenih v storitvenem sektorju, privatnih in javnih organizacijah o potrebah starejših ter o posebnostih, povezanih s starejšimi
Nosilec: Svet za starejše; MOM; nevladne organizacije, mediji
Rok za izvedbo: redna naloga
6. UKREP: Posodobitev spletne strani MOM in skrb za dostopnost vsebin in ažurnost informacij
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: 2022, nato redna naloga
7. UKREP: Izdelava kažipota za starejše
Nosilec: MOM; Svet za starejše; ZD dr. A. Drolca MB; CSD MB; ZPIZ; Društvo Univerza za 3. življenjsko obdobje; društva upokojencev
Rok za izvedbo: 2022
8. UKREP: Pobuda za vključitev posebne vsebinske strani, vsebinsko in po obliki prilagojene starejšim, v časopisu Maribor
Nosilec: Svet za starejše; MOM
Rok za izvedbo: 2022
9. UKREP: Ustanovitev in delovanje informacijske pisarne za starejše
Nosilec: MOM; Svet za starejše;
Rok za izvedbo: 2022, nato redna naloga
10. UKREP: Zagotavljanje širokega dostopa do računalnikov in medmrežja v javnih prostorih
Nosilec: MOM, knjižnica, ZPIZ, ZRSZ
Rok za izvedbo: 2023, nato redna naloga
11. UKREP: Delovanje Info-fona 65+, 2-4 ure tedensko svetovanje osebno
Nosilec: MOM; Svet za starejše; nevladne organizacije
Rok za izvedbo: redna naloga, v letu 2023 uvesti kot samostojen neobvezni program občine

2.8 STORITVE SKUPNOSTI IN ZDRAVSTVENIH SLUŽB

Raziskave kažejo, da je med starejšimi četrtina takšnih, ki zaradi različnih zdravstvenih težav ne morejo skrbeti sami zase in so odvisni od tuje pomoči. V slovenskem prostoru imajo na področju skrbi za starejše, ki potrebujejo oskrbo in nego, najdaljšo tradicijo institucionalne oblike socialnega varstva, ki vključujejo namestitve, oskrbo in nego v institucijah, kot so domovi za starejše. Med skupnostnimi oblikami socialnega varstva pa je najbolj razširjena storitev pomoč na domu. Cilji MOM na tem področju so predvsem:

- Podpora skupnosti k podaljšanju in dvigu kakovosti življenja v domačem okolju
 - Podpora občine z izvajanjem dopolnilnih programov, Izboljšajmo Maribor (Toti DCA, D. Drava, D. Univerza za 3. življenjsko obdobje, Center za pomoč na domu, DU v Mb, CSD, ZD dr. Adolfa Drolca, invalidska društva, DSO)
 - Ustanovitev Večgeneracijskega centra Maribor
 - Pomoč socialno šibkejšim z doplačilom do polne cene storitev pomoči na domu ali e-oskrbe, ozir. dosledno izvajanje zakonskih nalog
 - Dostopnost in kakovost zdravstvenih služb na vseh nivojih
 - Skrb za osebe z demenco in njihove svojce
 - Spodbujati udeležbo starejših v preventivne programe in programe za krepitev zdravja in telesne dejavnosti
1. UKREP: Zagotavljanje izvajanja socialno varstvenega programa pomoč na domu po Zakonu o socialnem varstvu in Zakonu o dolgotrajni oskrbi
Nosilec: MOM; Center za pomoč na domu Maribor; Domovi za starejše
Rok za izvedbo: redna naloga
 2. UKREP: Sofinanciranje storitve e-oskrba
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
 3. UKREP: Delovanje mreže javne službe na področju osnovne zdravstvene dejavnosti na primarni in v manjšem obsegu na sekundarni ravni z zagotovitvijo družinskega zdravnika za vse občane in občanke
Nosilec: ZD dr. Adolfa Drolca Maribor; koncesionarji; MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
 4. UKREP: Podpora razvoju delovanja patronažne službe
Nosilec: ZD dr. Adolfa Drolca Maribor – patronaža;
Rok za izvedbo: redna naloga
 5. UKREP: Skrb za duševno zdravje starejših
Nosilec: Dnevni centri aktivnosti; društva upokojencev; izvajalci programov medgeneracijskega sodelovanja; Svet za starejše; MOM
Rok za izvedbo: redna naloga

6. UKREP: Delovanje mreže lekarniške dejavnosti
Nosilec: Mariborske lekarne Maribor, lekarne s koncesijo; MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
7. UKREP: Delovanje instituta varuh bolnikovih pravic
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
8. UKREP: Demenci prijazne točke/predavanja o demenci
Nosilec: UKC Maribor; MOM; ZD dr. Adolfa Drolca Maribor; Društvo Spominčica in druge nevladne organizacije
Rok za izvedbo: redna naloga
9. UKREP: Izvajanje dopolnilnih programov občine za udeležbo starejših v preventivnih programih in programih za krepitev zdravja in telesne dejavnosti, ki jih izvaja ZD dr. Adolfa Drolca in nevladne organizacije s področja zdravja, športa, invalidskih in humanitarnih organizacij.
Nosilec: MOM; ZD dr. Adolfa Drolca; nevladne organizacije
Rok za izvedbo: redna naloga
10. UKREP: Izenačitev deleža vključenih v institucionalno varstvo in uporabnikov/prejemnikov/upravičencev socialne oskrbe na domu
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
11. UKREP: Delovanje socialne kuhinje
Nosilec: MOM
Rok za izvedbo: redna naloga
12. UKREP: Podpora ustanovitvi in delovanju regijskega centra za geriatrijo in oddelka za geriatrijo v UKC Maribor
Nosilec: UKC Maribor; MOM
Rok za izvedbo: 2022
13. UKREP: Zagotovitev urnega varstva za starejše
Nosilec: Center za pomoč na domu; nevladne organizacije; MOM
Rok za izvedbo: 2022
14. UKREP: Namestitvev AED defibrilatorjev na čim več frekventnih lokacij
Nosilec: UKC Maribor; RK Maribor; MOM; ZD dr. Adolfa Drolca Maribor
Rok za izvedbo: 2022, redna naloga
15. UKREP: Podpora ustanovitvi in delovanju negovalne bolnišnice
Nosilec: UKC Maribor; MOM
Rok za izvedbo: 2022

16. UKREP: Pobuda za ustrežnejšo označitev poti/lokacij/dostopa do različnih storitev na območju UKC Maribor (usmerjevalne table, označitev poti)
Nosilec: Svet za starejše; MOM
Rok za izvedbo: 2022
17. UKREP: Podpora ustanovitvi in delovanju mobilnega paliativnega tima v okviru UKC Maribor
Nosilec: UKC Maribor; MOM
Rok za izvedbo: 2022
18. UKREP: Izgradnja Zdravstvene postaje Magdalena –Tabor in Tezno
Nosilec: ZD dr. Adolfa Drolca Maribor; MOM
Rok za izvedbo: 2024

3. SPREMLJANJE IZVAJANJA AKCIJSKEGA NAČRTA IN POROČANJE O IZVEDENIH UKREPIH

Spremljanje, izvedba ter poročanje o izvedbi posameznih ukrepov Akcijskega načrta »Starosti prijazen Maribor« za obdobje od 2022 do 2027 bo naloga nosilcev ukrepov, ki bodo Uradu za vzgojo in izobraževanje, zdravstveno, socialno varstvo in raziskovalno dejavnost MOM letno poročali o izvedenih nalogah. Sektor za zdravstveno in socialno varstvo pa bo do konca obdobja pripravil skupno poročilo, ki bo obravnavano na Mestnem svetu MOM.